

ELEKTROENERGETYKA	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-79
	Elektroenergetyczne izolatory wysokonapięciowe Przepusty ceramiczne typu PCM do kondensatorów elektroenergetycznych na napięcia znamionowe 6, 10, 15 i 20 kV	3072-03
		Grupa katalogowa VI 35

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące przepustów ceramicznych typu PCM do kondensatorów elektroenergetycznych na napięcia znamionowe 6, 10, 15 i 20 kV, stosowanych w warunkach napowietrznych.

1.2. Zakres stosowania normy. Postanowienia normy dotyczą przepustów ceramicznych okutych bez sworznia dolnego.

1.3. Określenia

1.3.1. Przepust typu PCM — izolator przepustowy ceramiczny, w którym część ceramiczna połączona jest z okuciami metodą lutowania do warstwy metalicznej wtopionej w szklivo.

1.3.2. Pozostałe określenia — wg PN-74/E-02051 i PN-75/E-06321.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział i oznaczenie — wg tabl. 1. na str. 2.

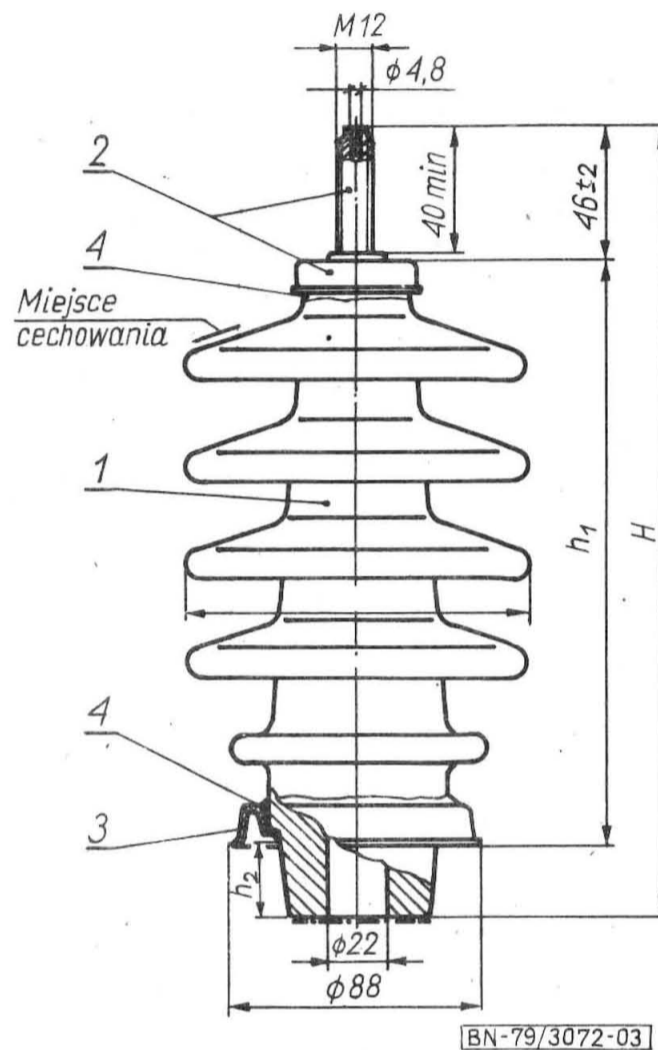
2.2. Przykład oznaczenia przepustu (P) do kondensatora elektroenergetycznego (C) metalizowanego (M) na napięcie znamionowe 10 kV (10):

PRZEPUST PCM 10 BN-79/3072-03

3. WYMAGANIA

3.1. Główne wymiary i masy — wg rysunku i tabl. 1.

Odchyłki wymiarów części ceramicznej powinny być zgodne z PN-73/E-06306, klasa zwykła.

Izolator typu PCM i jego części składowe
1 — część ceramiczna, 2 — kołpak, 3 — kołnierz, 4 — spoiwo

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Ceramiki Elektrotechnicznej CEREL
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Maszyn i Urządzeń Energetycznych MEGAT
dnia 7 lutego 1979 r. jako norma obowiązująca od dnia 29 lutego 1980 r. (Dz. Norm. i Miar nr 3/1980 poz. 17)

Tablica 1

Wyróżnik oznaczenia przepustu	Wymiary, mm					Liczba kloszy	Masa kg
	$H \pm 5$	h_1	D	h_2 co najmniej	Długość drogi upływu a_u co najmniej		
PCM 6	181	115 ± 3	90	20	130	2	0,9 $\pm 0,1$
PCM 10	226	160 ± 3	90	20	210	3	1,3 $\pm 0,1$
PCM 15	251	185 ± 3	102	20	315	3	1,7 $\pm 0,1$
PCM 20	276	205 ± 5	120	25	420	4	2,4 $\pm 0,1$

3.2. Wykonanie

3.2.1. Część ceramiczna powinna być wykonana z materiału ceramicznego 110.1 lub 110.2 wg PN-76/E-06301. Czerep części ceramicznej powinien być nie-nasiąkliwy.

Powierzchnia części ceramicznej widoczna po okuciu izolatora powinna być pokryta szkliwem barwy brązowej. Dopuszczalne są niewielkie różnice w odcieniu barwy szkliwa.

Na powierzchni części ceramicznej dopuszczalne jest występowanie usterek wg PN-75/E-06325. Całkowita powierzchnia usterek nie powinna przekraczać 1 cm².

Powierzchnia pojedynczej usterki nie powinna przekraczać 0,5 cm².

3.2.2. Okucia (kołpak i kołnierz) powinny być wykonane z mosiądzu M63 wg PN-77/H-87025 i pokryte warstwą cyny o grubości co najmniej 7 μm .

3.2.3. Spoiwo. Do łączenia części ceramicznej metalizowanej z okuciami należy stosować lut cynowo-olowiowy LC60 wg PN-76/M-69400.

3.3. Odporność na nagłe zmiany temperatury. Izolatory powinny być odporne na nagłe zmiany temperatury przy różnicy temperatur kąpieli gorącej i zimnej 70°C.

Po próbie odporności na nagłe zmiany temperatury izolatory nie powinny wykazywać pęknięć, odprysków ani włoskowatych pęknięć szkliwa.

3.4. Wytrzymałość mechaniczna na skręcanie. Przepusty po nagraniu do temperatury 130°C i ostudzeniu do temperatury otoczenia powinny wytrzymać moment skręcający o wartości 50 N·m.

3.5. Szczelność. Połączenia okuć z częścią ceramiczną powinny być olejoszczelne w temperaturze 100°C i przy ciśnieniu oleju 0,4 MPa.

3.6. Wymagania elektryczne wg tabl. 2.

Na częściach ceramicznych przepustów powinna być wykonana próba wytrzymałości elektrycznej wyrobu wg PN-75/E-06325.

3.7. Cechowanie. Na izolatorze, w miejscu wskazanym na rysunku, powinny być umieszczone trwale i czytelnie następujące dane:

- wyróżnik oznaczenia przepustu,
- znak wytwórni,
- data wykonania — co najmniej miesiąc i dwie ostatnie cyfry roku produkcji.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Sposób pakowania przepustów powinien być uzgodniony między wytwórcą i zamawiającym i dostosowany do określonego środka transportu.

Na opakowaniu należy podać co najmniej następujące dane:

- znak wytwórni,
  - wyróżnik oznaczenia przepustu,
  - liczbę sztuk przepustów w opakowaniu.
- W przypadku opakowania przeznaczonego do wysyłki drobnicą należy ponadto podać:
- numer opakowania,
  - masę brutto, w kg,
  - napis „Ostrożnie — porcelana“ co najmniej z dwóch stron opakowania.

4.2. Przechowywanie. W czasie przechowywania przepusty powinny być chronione przed opadami atmosferycznymi.

4.3. Transport. W czasie transportu opakowania z przepustami powinny być chronione przed gwałtownymi wstrząsami.

Tablica 2

Wyróżnik oznaczenia przepustu	Napięcie znamionowe U_n	Najwyższe dopuszczalne napięcie urządzenia U_m	Napięcie probiercze udarowe U_{pru}	Napięcie probiercze przemienne pod deszczem U_{prd}
	kV			
PCM 6	6	7,2	60	27
PCM 10	10	12	75	35
PCM 15	15	17,5	95	45
PCM 20	20	24	125	55

5. BADANIA

5.1. Program badań — wg PN-75/E-06321.

5.2. Zakres i kolejność wykonywania prób — wg tabl. 3.

Tablica 3

Lp.	Rodzaj badania	Zakres badań			Wymagania wg	Opis badań wg
		pełne	niepełne			
			wyrobu	kontrolno-odbiorcze		
1	2	3	4	5	6	7
1	Oględziny	×	×	×	3.2.1 3.2.2 3.2.3 3.7	5.5.1
2	Sprawdzenie wymiarów	×	×	×	3.1	5.5.2
3	Sprawdzenie masy	×	—	×	3.1	5.5.3
4	Sprawdzenie materiałów	×	—	×	3.2.1 3.2.2 3.2.3	5.5.4
5	Próba odporności na nagłe zmiany temperatury	×	—	×	3.3	5.5.5
6	Próba wytrzymałości elektrycznej	—	×	—	3.6	5.5.6
7	Próba napięciowa 1 min. napięciem przemiennym pod deszczem	×	—	—	3.6	5.5.7
8	Próba napięciem udarowym	×	—	—	3.6	5.5.8
9	Próba szczelności	×	×	×	3.5	5.5.9
10	Próba wytrzymałości mechanicznej na skręcanie	×	—	×	3.4	5.5.10
11	Próba nasiąkliwości	×	—	×	3.2.1	5.5.11
12	Próba ocynkowania okuć	×	—	×	3.2.2	5.5.12

5.3. Pobieranie i liczność próbek

5.3.1. Pobieranie i liczność próbek do badań pełnych i badań wyrobu — wg PN-75/E-06321.

5.3.2. Pobieranie i liczność próbek do badań kontrolno-odbiorczych wykonuje się na izolatorach, które przeszły z wynikiem dodatnim badania wyrobu.

Próbkę do badań należy pobrać sposobem losowym. Liczba sztuk w próbce powinna wynosić 2% liczności partii, ale nie mniej niż 3 sztuki.

5.4. Przygotowanie izolatorów do badań. Przepusty przeznaczone do badań powinny być czyste i suche.

W celu wykonania badań elektrycznych do izolatora należy wprowadzić przewód o średnicy około 4 mm izolowany papierem izolacyjnym do średnicy około 12 mm. Izolator wraz z izolowanym przewodem należy zamontować na obudowie kondensatora (w pokrywie zbiornika).

Zbiornik i izolator powinny być wypełnione olejem izolacyjnym.

5.5. Opis badań

5.5.1. Oględziny polegają na sprawdzeniu okiem nieuzbrojonym czy izolatory odpowiadają wymaganiom wg 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3 i 3.7.

5.5.2. Sprawdzenie wymiarów wykonuje się przyrządami pomiarowymi lub sprawdzianami zapewniającymi potrzebną dokładność. Sprawdzeniu podlegają wymiary wg 3.1.

5.5.3. Sprawdzenie masy należy wykonać ważąc pojedyncze przepusty z dokładnością do $\pm 1\%$.

5.5.4. Sprawdzenie materiałów na zgodność z wymaganiami wg 3.2.1., 3.2.2 i 3.2.3 wykonuje się na podstawie świadectw lub atestów dostarczanych półfabrykatów lub na podstawie protokołów badań tych wyrobów.

5.5.5. Próba odporności na nagłe zmiany temperatury powinna być wykonywana na przepustach okutych, metodą zanurzeniową wg PN-75/E-06325.

Różnica temperatur kąpieli gorącej i zimnej powinna wynosić 70°C , a czas trwania każdego zanurzenia — 15 min.

5.5.6. Próba wytrzymałości elektrycznej — wg PN-75/E-06325.

5.5.7. Próba napięciowa 1-minutowa napięciem przemiennym pod deszczem — wg PN-75/E-06321.

5.5.8. Próba napięciem udarowym — wg PN-75/E-06321.

5.5.9. Próba szczelności. Izolator należy zamocować na zbiorniku wypełnionym olejem transformatorowym, wypełnić olejem i uszczelnić otwór w sworzniu na kołpaku.

W celu ułatwienia wykrycia nieszczelności przecieków oleju, zaleca się pokrywanie powierzchni spoiwa przepustów zawieszoną kredą lub kaolinu.

W czasie próby nie dopuszcza się stosowania dościsłu poprzez kołpak przepustu.

Ciśnienie oleju w zbiorniku w czasie próby powinno wynosić 0,4 MPa, a jego temperatura $100 + 10^{\circ}\text{C}$.

Czas trwania próby:

— badania pełne — 2 h,

— badania wyrobu i kontrolno-odbiorcze — 10 min.

5.5.10. Próba wytrzymałości mechanicznej na skręcanie. Kołnierz przepustu należy umocować w urządzeniu probierczym.

Do kołpaka należy przyłożyć obciążenie skręcające. Obciążenie należy zwiększać w sposób ciągły z prędkością około $5 \text{ N} \cdot \text{m/s}$ do wartości znamionowej momentu skręcającego wg 3.4.

W celu określenia wartości momentu skręcającego

wytrzymywanego przez przepust, po osiągnięciu momentu znamionowego próbę należy kontynuować do zniszczenia przepustu.

5.5.11. Próba nasiąkliwości — wg PN-75/E-06325.

5.5.12. Próba ocynkowania okuć — wg PN-74/H-04605 metodą kroplową.

5.6. Ocena wyników badań

5.6.1. Badania pełne. Wynik badań pełnych należy uznać za dodatni, jeżeli wyniki poszczególnych prób wg tabl. 3 odpowiadają wymaganiom normy.

5.6.2. Badania wyrobu. Izolatory, które w badaniach wyrobu uzyskały wynik ujemny należy odrzucić.

5.6.3. Badania kontrolno-odbiorcze. Partię przepustów należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli otrzymano dodatnie wyniki poszczególnych badań wg tabl. 3.

Jeżeli tylko jeden przepust nie przeszedł którejkol-

wiek próby z wynikiem dodatnim, próbę należy powtórzyć na próbce o dwukrotnie większej liczności w stosunku do liczności próbki pierwszej określonej w 5.3.2.

Jeżeli dwa lub więcej przepustów nie przeszło prób z wynikiem dodatnim lub tylko jeden przepust nie przeszedł prób powtórnych z wynikiem dodatnim, partię przepustów należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

5.7. Zaświadczenie o jakości. Do każdej partii izolatorów wysyłanych przez wytwórcę powinno być dołączone zaświadczenie zawierające:

- a) nazwę i adres wytwórni,
- b) oznaczenie i liczbę przepustów w partii,
- c) stwierdzenie dodatniego wyniku badań, z powołaniem się na aktualny protokół,
- d) stwierdzenie dodatniego wyniku badań kontrolno-odbiorczych.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Ceramiki Elektrotechnicznej CEREL w Boguchwale.

2. Normy związane

PN-74/E-02051 Elektroenergetyczne izolatory wysokonapięciowe.

Nazwy i określenia oraz podział i oznaczenie

PN-76/E-06301 Elektroizolacyjne materiały ceramiczne. Klasyfikacja i wymagania

PN-73/E-06306 Wyroby z elektroizolacyjnych materiałów ceramicznych. Odchyłki wymiarów i kształtu

PN-75/E-06321 Elektroenergetyczne izolatory wysokonapięciowe. Izolatory przepustowe (przepusty). Ogólne wymagania i badania

PN-75/E-06325 Elektroenergetyczne izolatory wysokonapięciowe.

Oslony ceramiczne. Ogólne wymagania i badania

PN-74/H-04605 Ochrona przed korozją. Pomiar grubości powłok metalowych metodami niszczącymi

PN-77/H-87025 Mosiądz do przeróbki plastycznej. Gatunki

PN-76/M-69400 Spoiwa cynowo-ołowiowe do lutowania miękkiego. Gatunki

3. Autor projektu normy — mgr inż. Elżbieta Szeliga — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Ceramiki Elektrotechnicznej CEREL w Boguchwale.